

LEAUA, CRENGUȚA

Studii: Facultatea de Drept a Universității Ecologice București (1994); Facultatea de Științe Juridice și Administrative a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (1997); doctor în drept cu calificativul „*Magna cum laude*” la Universitatea din București (2008).

Activitate: lector universitar la Academia de Studii Economice din București, disciplina Dreptul afacerilor, lector universitar asociat la Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș, disciplina Dreptul arbitrajului comercial la cursurile de master; vicepreședinte al Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României; membră a London Court of International Commercial Arbitration - LCIA, The Chartered Institute of Arbitrators - CARB, International Bar Association – IBA; avocat, membră a Baroului București, fondator al societății de avocați „Tănăsescu, Leaua, Cadar & Asociații”.

Publicații: autoare a peste 40 de articole de specialitate, în țară și străinătate, membră a mai multor echipe de cercetare științifică în studii comparate realizate de organizații internaționale (Banca Mondială, International Bar Association) sau de instituții de învățământ superior (Universitatea din Bielefeld, Germania, Universitatea „Petru Maior” din Tg. Mureș).

Crenguța Leaua

Societăți comerciale

Proceduri speciale

Ediția 2

Editura C.H. Beck
București 2009

Editura C.H. Beck este acreditată CNCIS – Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior

**Societăți comerciale: proceduri speciale
Crenguța Leaua**

Copyright © 2009 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck.
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck.
Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LEAUA, CRENGUȚA

Societăți comerciale : proceduri speciale / Crenguța
Leaua. - Ed. a 2-a, rev. - București : Editura C.H. Beck, 2009
Bibliogr.
Index.
ISBN 978-973-115-451-0

347.72(498)(094)

Editura C.H. Beck Str. Serg. Nuțu Ion nr. 2, sector 5, București
Tel.: (021) 410.08.47; (021) 410.08.09;
(021) 410.08.73; (021) 410.08.46
Fax: (021) 410.08.48
E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Laura Trifa
Tehnoredactor: Corina Voicu

Cuprins

Lista de abrevieri.....	XIX
Prefață la ediția 2	XXI
TITLUL I. Introducere	1
TITLUL II. Normele de procedură specifice soluționării pricinilor comerciale.....	7
Capitolul I. Competența de soluționarea acțiunilor comerciale	8
Secțiunea 1. Competența materială.....	8
Secțiunea a 2-a. Competența teritorială	10
Secțiunea a 3-a. Competența generală a instanțelor judecătorești. Arbitrajul	14
Capitolul II. Judecata acțiunilor comerciale în procedură contencioasă.....	18
Secțiunea 1. Procedura prealabilă a concilierii	18
Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată. Cererea reconvențională. Cererile incidente	23
Secțiunea a 3-a. Probele	25
Secțiunea a 4-a. Alte dispoziții procedurale.....	30
Secțiunea a 5-a. Hotărârea judecătorească	31
Secțiunea a 6-a. Încheierea litigiilor comerciale pe calea tranzacției	31
Secțiunea a 7-a. Căile de atac	32
Secțiunea a 8-a. Executarea hotărârilor pronunțate în materie comercială	32
Capitolul III. Procedura necontencioasă	34
Secțiunea 1. Domeniul de aplicare al procedurii necontencioase.....	34

Secțiunea a 2-a. Competența.....	35
Secțiunea a 3-a. Cererea de sesizare a instanței. Participarea terților	36
Secțiunea a 4-a. Procedura de soluționare	38
Secțiunea a 5-a. Hotărârea. Căile de atac.....	39

**TITLUL III. Acțiuni și cereri referitoare la constituirea și
 modificarea societăților comerciale, precum și la
 consecințele neregularităților acestor operațiuni..... 44**

Capitolul I. Procedura de soluționare a cererilor de înmatriculare a societăților comerciale și a cererilor de înregistrare de mențiuni..... 49	
Secțiunea 1. Caracterul procedurii.....	49
Secțiunea a 2-a. Calitatea procesuală.....	56
§1. Calitatea procesuală activă	56
1.1. Calitatea procesuală activă în cererea de înmatriculare.....	56
1.2. Calitate procesuală activă în cererea de înregistrare de mențiuni	60
1.3. Probleme legate de coparticiparea procesuală activă.....	62
1.4. Unele probleme legate de termenele prevăzute de lege în legătură cu formularea cererii de înmatriculare și de înregistrare de mențiuni	64
§2. Calitatea procesuală pasivă	68
§3. Participarea terților	70
Secțiunea a 3-a. Competența de soluționare a cererilor de înmatriculare și de înregistrare de mențiuni.	
Compunerea instanței	73
§1. Competența materială.....	73
1.1. Judecătorul delegat la oficiul registrului comerțului.....	73
1.2. Completul de judecată de drept comun în materie comercială.....	80
1.3. Arbitrabilitatea	82
§2. Competența teritorială	82

Secțiunea a 4-a. Procedura de soluționare a cererilor de înmatriculare și de înregistrare de mențiuni	83
§1. Compunerea completului de judecată	83
§2. Cererea de înmatriculare și cererea de înregistrare de mențiuni.....	84
2.1. Forma cererii	84
2.2. Conținutul cererii	86
2.3. Depunerea cererii	93
2.4. Unele discuții cu privire la formalități prealabile.....	94
§3. Probele care se administrează în susținerea cererilor	95
§4. Citarea părților.....	102
§5. Desfășurarea ședinței de judecată.....	103
Secțiunea a 5-a. Hotărârea pronunțată de judecătorul delegat	104
§1. Soluția pronunțată de judecătorul delegat	104
§2. Forma hotărârii judecătorului delegat	107
§3. Termenul de pronunțare a hotărârii judecătorului delegat.....	107
§4. Efectele hotărârii judecătorului delegat.....	108
§5. Publicarea și comunicarea încheierii judecătorului delegat.....	112
Secțiunea a 6-a. Căile de atac împotriva hotărârii pronunțate de judecătorul delegat.....	114
§1. Recursul împotriva încheierii judecătorului delegat... 114	
1.1. Încheierea judecătorului delegat este supusă numai recursului	114
1.2. Persoanele îndreptățite să formuleze recurs.....	115
1.3. Intimatul în recurs	118
1.4. Motivele de recurs.....	120
1.5. Termenul de recurs	122
1.6. Depunerea și menționarea recursului	124
1.7. Competența de soluționare a recursului	125
1.8. Suspendarea executării încheierii recurate	127
1.9. Judecarea recursului.....	128
1.10. Efectele admiterii recursului. Menționarea în registrul comerțului a deciziei pronunțate în recurs	128

§2. Alte căi de atac extraordinare	129
Secțiunea a 7-a. Cererea de îndreptare a erorilor materiale, de completare sau de lămurirea dispozitivului	130
Secțiunea a 8-a. Aspecte specifice înmatriculării societăților care se constituie prin subscripție publică	130
Capitolul II. Acțiunea în nulitatea actului constitutiv	133
Capitolul III. Acțiunea în regularizarea societății comerciale	136
Secțiunea 1. Obiectul și caracterul acțiunii în regularizare...	136
Secțiunea a 2-a. Prescripția dreptului la acțiune	138
Secțiunea a 3-a. Calitatea procesuală	139
§1. Calitatea procesuală activă	139
§2. Calitatea procesuală pasivă	141
§3. Participarea terților	142
Secțiunea a 4-a. Competența	143
Secțiunea a 5-a. Procedura de soluționare. Relația cu alte acțiuni	144
Secțiunea a 6-a. Căile de atac	145
Capitolul IV. Acțiunea în nulitatea societății comerciale	148
Secțiunea 1. Sediul materiei. Obiectul acțiunii. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune	148
Secțiunea a 2-a. Obiectul cererii	150
Secțiunea a 3-a. Calitatea procesuală	151
§1. Calitatea procesuală activă	151
§2. Calitatea procesuală pasivă	152
§3. Participarea terților	152
Secțiunea a 4-a. Competența	153
Secțiunea a 5-a. Procedura de soluționare. Relația cu alte acțiuni	153
Secțiunea a 6-a. Efectele hotărârii	156
Secțiunea a 7-a. Publicitatea hotărârii	157
Capitolul V. Acțiunea în nulitatea fuziunii sau divizării prevăzută de art. 251	158
Secțiunea 1. Sediul materiei. Obiectul acțiunii. Condițiile de exercitare	158

Secțiunea a 2-a. Prescriptibilitatea dreptului la acțiune	160
Secțiunea a 3-a. Obiectul cererii	161
Secțiunea a 4-a. Calitatea procesuală	161
§1. Calitatea procesuală activă	161
§2. Calitatea procesuală pasivă	161
§3. Participarea terților	162
Secțiunea a 5-a. Competența	162
Secțiunea a 6-a. Procedura de soluționare. Posibilitatea de remediere	162
Secțiunea a 7-a. Efectele hotărârii	163
Secțiunea a 8-a. Publicitatea hotărârii	164
Capitolul VI. Acțiunea în nulitatea hotărârii adunării generale de modificare a actului constitutiv al societății comerciale prevăzută de articolul 132	165
Secțiunea 1. Domeniul aplicării articolului 132	165
Secțiunea a 2-a. Caracterul acțiunii	175
Secțiunea a 3-a. Unele probleme privind termenul de introducere a acțiunii în anulare	176
Secțiunea a 4-a. Calitatea procesuală	179
§1. Calitatea procesuală activă	179
§2. Calitatea procesuală pasivă	185
§3. Participarea altor persoane la judecată	188
Secțiunea a 5-a. Competența	188
Secțiunea a 6-a. Procedura de soluționare	189
Secțiunea a 7-a. Căile de atac	192
Secțiunea a 8-a. Efectele hotărârii. Publicitatea	193
Secțiunea a 9-a. Cererea de suspendare a executării hotărârii adunării generale prevăzută de articolul 133 din Legea nr. 31/1990	194
§1. Caracterul procedurii. Termenul de prescripție	194
§2. Calitatea procesuală	195
§3. Problema cauțiunii	197
§4. Competența	201
§5. Procedura de soluționare	202
§6. Hotărârea instanței	203
§7. Căile de atac	203

Capitolul VII. Acțiunea în nulitatea hotărârii adunării generale soluționată în condițiile dreptului comun.....	207
--	------------

Capitolul VIII. Acțiunea în nulitatea deciziilor administratorilor sau directoratului cu privire la modificarea actelor constitutive ale societății comerciale	209
---	------------

Secțiunea 1. Admisibilitatea acțiunii. Termenul de prescripție	209
--	-----

Secțiunea a 2-a. Calitatea procesuală. Competența. Procedura de soluționare	210
---	-----

Secțiunea a 3-a. Ordonanța președințială de suspendare a executării deciziilor administratorilor sau directoratului.....	211
--	-----

Capitolul IX. Opoziția la hotărârea adunării generale cuprindere la modificarea actelor constitutive ale societății comerciale	213
---	------------

Secțiunea 1. Temeiul de drept. Hotărârile adunării generale ce pot fi atacate pe calea opoziției	213
--	-----

Secțiunea a 2-a. Obiectul cererii. Natura juridică a acțiunii ..	216
--	-----

Secțiunea a 3-a. Calitatea procesuală activă	219
--	-----

Secțiunea a 4-a. Calitatea procesuală pasivă	224
--	-----

Secțiunea a 5-a. Termenul de formulare a opoziției.....	225
---	-----

Secțiunea a 6-a. Competența	228
-----------------------------------	-----

Secțiunea a 7-a. Procedura de soluționarea cererii de opoziție	230
--	-----

Secțiunea a 8-a. Suspendarea executării hotărârii atacate cu opoziție	231
---	-----

Capitolul X. Opoziția la deciziile administratorilor sau directoratului cu privire la modificarea actelor constitutive ale societății comerciale	234
---	------------

Secțiunea 1. Admisibilitatea cererii de opoziție la deciziile administratorilor sau ale directoratului.....	234
---	-----

Secțiunea a 2-a. Calitatea procesuală.....	235
--	-----

Secțiunea a 3-a. Competența. Procedura de soluționare	236
---	-----

TITLUL IV. Acțiuni referitoare la modificarea asociațiilor societății comerciale	237
---	------------

Capitolul I. Acțiuni privitoare la retragerea asociațiilor	239
---	------------

Secțiunea 1. Introducere	239
--------------------------------	-----

§1. Posibilitatea de retragere a asociațiilor sau acționarilor din societatea comercială	239
--	-----

§2. Cereri adresate justiției privitoare la retragerea asociațiilor	241
---	-----

Secțiunea a 2-a. Acțiunea în încuviințarea retragerii	242
---	-----

§1. Caracterul acțiunii. Obiectul cererii	242
---	-----

§2. Calitatea procesuală.....	247
-------------------------------	-----

§3. Competența. Procedura de soluționare a cererii	249
--	-----

§4. Efectele hotărârii judecătorești. Calea de atac.....	253
--	-----

Secțiunea a 3-a. Acțiunea în stabilirea drepturilor asociatului retras	254
--	-----

§1. Caracterul acțiunii. Obiectul cererii	254
---	-----

1.1. Acțiunea privitoare la drepturile asociatului retras în societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau în societatea cu răspundere limitată.....	255
---	-----

1.2. Acțiuni privitoare la drepturile acționarului retras în societatea pe acțiuni	256
--	-----

§2. Calitatea procesuală.....	258
-------------------------------	-----

§3. Competența. Procedura de soluționare. Calea de atac	259
---	-----

Capitolul II. Acțiuni privitoare la excluderea asociațiilor	262
--	------------

Secțiunea 1. Introducere	262
--------------------------------	-----

Secțiunea a 2-a. Acțiunea în excludere	264
--	-----

§1. Caracterul acțiunii. Obiectul cererii	264
---	-----

§2. Calitatea procesuală.....	265
-------------------------------	-----

2.1. Calitatea procesuală activă. Interesul.....	265
--	-----

2.2. Calitatea procesuală pasivă	267
--	-----

2.3. Participarea terților.....	268
---------------------------------	-----

§3. Competența. Procedura de soluționare a cererii	268
--	-----

§4. Efectele hotărârii judecătorești. Calea de atac.....	269
--	-----

Secțiunea a 3-a. Acțiunea în stabilirea drepturilor asociatului exclus.....	271
---	-----

§1. Caracterul acțiunii. Obiectul acțiunii.....	271
---	-----

§2. Calitatea procesuală.....	272
-------------------------------	-----

§3. Competența. Procedura de soluționare a cererii. Calea de atac	273
--	-----

TITLUL V. Acțiuni referitoare la funcționarea societății comerciale..... 274

Capitolul I. Acțiunea în nulitatea deciziilor organelor de administrare privitoare la funcționarea societății comerciale..... 276

Secțiunea 1. Admisibilitatea acțiunii în nulitatea deciziilor organelor de administrare care nu sunt luate în cadrul atribuțiilor delegate de adunarea generală în temeiul art. 114 alin. (1), ci vizează alte aspecte ale funcționării societății comerciale	276
Secțiunea a 2-a. Calitatea procesuală.....	280
Secțiunea a 3-a. Procedura de soluționare	281

Capitolul II. Cererea acționarilor privitoare la numirea expertului pentru expertiza gestiunii societății..... 282

Capitolul III. Cererea de convocare a adunării generale 283

Secțiunea 1. Cererea prevăzută de articolul 119 alin. (3)	284
§1. Sediul materiei. Condițiile de exercitare a acțiunii.....	284
§2. Caracterul acțiunii. Obiectul acțiunii.....	286
§3. Calitatea procesuală.....	290
3.1. Calitatea procesuală activă.....	290
3.2. Calitate procesuală pasivă.....	291
§4. Competența. Procedura de soluționare	292
Secțiunea a 2-a. Cererea prevăzută de art. 1372 alin. (3)	293
§1. Sediul materiei. Condițiile de exercitare a acțiunii.....	293
§2. Caracterul acțiunii. Obiectul acțiunii.....	294
§3. Calitatea procesuală.....	294
§4. Competența. Procedura de soluționare	295
Secțiunea a 3-a. Cererea prevăzută de articolul 1372 alin. (6).....	295
§1. Sediul materiei. Condițiile de exercitare a acțiunii.....	295
§2. Caracterul acțiunii. Obiectul acțiunii.....	295
§3. Calitatea procesuală.....	296
§4. Competența. Procedura de soluționare	296

TITLUL VI. Acțiunile privitoare la răspunderea unor persoane în cadrul societății comerciale 297

Capitolul I. Acțiunile privitoare la răspunderea membrilor organelor de administrare și control al societăților comerciale..... 298

Secțiunea 1. Introducere	298
§1. Sediul materiei.....	298
§2. Organele de administrare și control al societăților comerciale	299
§3. Răspunderea organelor de administrare și control	300
§4. Enumerarea acțiunilor privitoare la răspunderea organelor de administrare și control.....	303
4.1. Acțiunile împotriva organelor de administrare.....	303
4.2. Acțiunile împotriva organelor de control	305
Secțiunea a 2-a. Acțiunea în răspundere	306
§1. Sediul materiei.....	306
§2. Calitatea procesuală.....	308
§3. Problema interesului. Caracterul acțiunii	311
§4. Obiectul acțiunii	313
§5. Procedura de soluționare	316

Capitolul II. Acțiunile privitoare la răspunderea asociaților..... 319

Secțiunea 1. Răspunderea asociaților.....	319
Secțiunea a 2-a. Acțiunile terților creditori ai societății față de asociați.....	320

TITLUL VII. Acțiuni referitoare la încetarea societății comerciale..... 324

Capitolul I. Dizolvarea societăților comerciale..... 325

Secțiunea 1. Introducere	325
§1. Cazurile de dizolvare a societăților comerciale.....	325
§2. Enumerarea acțiunilor cu privire la dizolvarea societăților comerciale	330
Secțiunea a 2-a. Cererea de efectuare a consultării asociaților privind eventuala prelungire a duratei societății	333

§1. Natura juridică și obiectul acțiunii	333
§2. Calitatea procesuală.....	334
§3. Competența. Procedura de soluționare	335
Secțiunea a 3-a. Acțiunea în constatarea dizolvării societății comerciale	335
§1. Cazurile de acțiuni în constatarea dizolvării	335
§2. Acțiunile în constatarea dizolvării de drept prevăzute de Legea nr. 359/2004	337
2.1. Reglementarea legală. Tipurile de acțiuni. Caracterul acțiunilor	337
2.2. Calitatea procesuală	339
2.3. Competența. Procedura de soluționare.....	341
§3. Acțiunea în constatarea dizolvării de drept prevăzute de articolul 227 alin. (1) lit. a)	342
3.1. Reglementarea legală. Obiectul acțiunii. Caracterul acțiunii.....	342
3.2. Calitatea procesuală	344
3.3. Competența. Procedura de soluționare.....	345
§4. Acțiunea în constatarea dizolvării de drept prevăzută de articolul 14 pentru societățile cu răspundere limitată cu unic asociat.....	347
4.1. Reglementarea legală. Obiectul acțiunii. Caracterul acțiunii.....	347
4.2. Calitatea procesuală	348
4.3. Competența. Procedura de soluționare.....	349
Secțiunea a 4-a. Acțiunea în dizolvarea societății comerciale	351
§1. Natura juridică și obiectul acțiunii	351
§2. Calitate procesuală	352
2.1. Calitatea procesuală activă.....	352
2.2. Calitate procesuală pasivă. Participarea terților ..	354
§3. Competența. Procedura de soluționare. Calea de atac	355
§4. Efectele hotărârii judecătorești de dizolvare. Publicitatea.....	359

Capitolul II. Lichidarea voluntară	364
Secțiunea 1. Introducere	364
Secțiunea a 2-a. Acțiunile în numirea lichidatorilor	368
§1. Introducere.....	368
§2. Cererea de numire a lichidatorilor prevăzută de articolul 262 și articolul 264	368
2.1. Sediul materiei. Obiectul acțiunii.....	368
2.2. Calitatea procesuală	370
2.3. Competența. Procedura de soluționare.....	372
§3. Cererea de numire a lichidatorilor prevăzută de art. 31 alin. (4) din Legea nr. 359/2004.....	374
3.1. Sediul materiei. Obiectul acțiunii.....	374
3.2. Calitatea procesuală. Participarea terților	375
3.3. Competența. Procedura de soluționare.....	375
Secțiunea a 3-a. Opoziția la deciziile lichidatorilor de distribuire a unor sume în cursul lichidării.....	376
Secțiunea a 4-a. Opoziția la darea de seamă și la bilanțul lichidatorilor numiți dintre administratorii sau membrii directoratului societății la societățile de capitaluri	378
Secțiunea a 5-a. Opoziția la situația financiară finală întocmită de lichidatori la societățile de capitaluri	380
Secțiunea a 6-a. Opoziția la situația financiară și propunerea de repartizare a activului între asociați la societățile de persoane sau mixte	381
TITLUL VIII. Radierea din registrul comerțului	383
Capitolul I. Radierea societății comerciale în urma dizolvării acesteia	384
Secțiunea 1. Cazurile de radiere a societății comerciale în urma dizolvării acesteia.....	384
Secțiunea a 2-a. Radierea societății comerciale în temeiul art. 237 alin. (8) și (9).....	385
Secțiunea a 3-a. Radierea societății comerciale în temeiul art. 260 alin. (2)	386
Secțiunea a 4-a. Radierea societății comerciale în temeiul art. 31 din Legea nr. 359/2004.....	387

Capitolul II. Acțiunea în radierea înmatriculării societății comerciale ori a unor înregistrări privitoare la aceasta .. 389

Secțiunea 1. Temeiul legal. Condițiile de exercitare a acțiunii	389
Secțiunea a 2-a. Obiectul acțiunii în radiere	391
Secțiunea a 3-a. Calitatea procesuală.....	392
Secțiunea a 4-a. Competența. Procedura de soluționare a acțiunii în radiere.....	394

TITLUL IX. Elemente de drept comparat..... 396**Capitolul I. Dreptul francez 396**

Secțiunea 1. Procedura de soluționare a litigiilor comerciale ..	396
Secțiunea a 2-a. Dreptul societar	397
Secțiunea a 3-a. Acțiunile în materia societăților comerciale ..	397
§1. Înmatricularea societăților comerciale	398
§2. Acțiunea în nulitatea societății comerciale și regularizarea.....	399
§3. Acțiunea în desemnarea unui mandatar pentru convocarea adunării generale	401
§4. Acțiunea în obligarea de informare a acționarilor	401
§5. Acțiunea în anularea hotărârilor adunărilor generale....	401
§6. Diverse cereri necontencioase	402
§7. Acțiuni privind cesiunea de părți sociale sau acțiuni	402
§8. Acțiunea în răspunderea administratorilor.....	403
§9. Excluderea și retragerea asociaților.....	403
§10. Divizarea și fuziunea	404
§11. Dizolvarea și lichidarea	404

Capitolul II. Dreptul italian 406

Secțiunea 1. Procedura de soluționare a litigiilor comerciale ..	406
Secțiunea a 2-a. Arbitrajul și concilierea	408
Secțiunea a 3-a. Acțiunile în materia societăților comerciale ..	409
§1. Înmatricularea societăților comerciale	410
§2. Acțiunea în nulitatea actelor constitutive și acțiunea în nulitatea societății comerciale.....	411
§3. Acțiunea în convocarea adunării generale	412
§4. Acțiunea în obligarea de informare a acționarilor	412

§5. Acțiunea în anularea hotărârilor adunărilor generale....	413
§6. Opoziția	414
§7. Acțiunea în răspunderea administratorilor.....	415
§8. Excluderea și retragerea asociaților.....	415
§9. Divizarea și fuziunea	416
§10. Dizolvarea și lichidarea	417

TITLUL X. Concluzii..... 419**Bibliografie 425****Index..... 433**

Titlul I Introducere

Lucrarea de față își propune să prezinte principalele aspecte de procedură legate de acțiunile prevăzute de Legea nr. 31/1990 și Legea nr. 26/1990 cu privire la înființarea, modificarea, funcționarea și încetarea societăților comerciale. În analiza noastră, avem în vedere acțiunile în justiție în sensul lor cel mai larg, cuprinzând atât pricinile contencioase, cât și pe cele necontencioase¹. Vom regăsi în acțiunile analizate atât acțiuni patrimoniale, cât și nepatrimoniale, acțiuni în realizare și acțiuni în constatare, elementul comun care le reunește în cadrul acestei lucrări fiind domeniul relațiilor care le generează – raporturile juridice în legătură cu înființarea, modificarea, funcționarea și încetarea societăților comerciale.

¹ Avem în vedere definițiile acțiunii civile în doctrina română – *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, care au definit acțiunea civilă ca fiind „mijlocul legal prin care o persoană cere instanței judecătorești fie recunoașterea dreptului său, fie realizarea acestui drept, prin încetarea piedicilor puse în exercitarea sa de o altă persoană sau printr-o despăgubire corespunzătoare”; *V.M. Ciobanu*, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, Vol. I, Ed. Național, București, 1996, p. 250, definește acțiunea civilă ca fiind „ansamblul mijloacelor procesuale prin care, în cadrul procesului civil, se asigură protecția dreptului subiectiv civil – prin recunoașterea sau realizarea lui, în cazul în care este încălcat sau contestat – ori a unor situații juridice ocrotite de lege”; *I. Deleanu*, *Tratat de Procedură civilă*, vol. 1, Ed. All Beck, București, 2005, p. 114, care definește acțiunea civilă ca fiind „ansamblul mijloacelor procesuale prin care poate fi solicitat și asigurat concursul unui organ jurisdicțional în vederea recunoașterii sau realizării unui drept ori interes – nesocotit, contestat sau încălcat – fie prin afirmarea dreptului subiectiv preexistent sau constituirea unei situații juridice noi, fie prin plata unei despăgubiri sau și prin plata unei asemenea despăgubiri”; în sensul menționării expresă a necesității căii justiției pentru situații în care nu se contestă un drept, respectiv procedura necontencioasă, a se vedea *G. Buta*, *Jurisdicția comercială*, Ed. Lumina Lex, București, 2003, p. 53.

Motivele care au determinat alegerea acestui subiect sunt multiple, în principal fiind practica neunitară a instanțelor judecătorești cu privire la soluționarea cererilor întemeiate pe dispozițiile speciale ale Legii nr. 31/1990 și Legii nr. 26/1990 și existența unui număr relativ restrâns de opinii exprimate în doctrină cu privire la aspectele procesuale ale unor astfel de cereri, materia litigiilor societare fiind de regulă tratată în lucrările de drept comercial și mai puțin în cele de drept procesual civil. Normele cuprinse în Legea nr. 31/1990 și Legea nr. 26/1990 au suferit numeroase modificări în cursul ultimilor ani, ceea ce a împiedicat stabilizarea practicii judiciare și crearea unor dezbateri doctrinare care să conducă spre cristalizarea unor opinii predominante, rezultat al diverselor puncte de vedere exprimate. De asemenea, deși au fost substanțial îmbunătățite în cursul anilor, prin mai multe modificări succesive, aceste norme sunt încă perfectibile, nefiind în toate situațiile pe deplin concordante ori explicite, ceea ce considerăm că justifică demersul unei analize amănunțite și elaborării unor propuneri *de lege ferenda*. De altfel, însăși efervescența legislativă din această materie dovedește existența unei nevoi permanente de găsire a unor soluții mai potrivite problemelor procedurale care se ivesc în practică.

Aspectele de noutate pe care intenționăm să le aducem prin prezenta lucrare se referă:

- în primul rând, la abordarea detaliată și interdisciplinară a acțiunilor susmenționate, dat fiind faptul că unele aspecte de drept procesual civil impun analiza și a normelor de drept material, comercial (este cazul calității procesuale active și pasive, a interesului, a obiectului acțiunilor și a soluțiilor care sunt posibil de pronunțat);

- în al doilea rând, la închegarea într-o lucrare unitară a unor aspecte procesuale care au fost abordate până în prezent relativ sporadic și în mod izolat, fie la un nivel general impus de faptul că referirile se regăseau în lucrări de drept comercial care aveau o tematică mult mai largă, fie la un nivel foarte particular impus de limitele unui articol publicat într-o revistă de specialitate;

- în al treilea rând, la exprimarea unor puncte de vedere cu caracter de noutate, fundamentate pe analiza normelor în vigoare și a jurisprudenței cu privire la unele aspecte de procedură ce nu au făcut până în prezent obiectul unei analize în literatura de specialitate;

- în fine, dar nu în ultimul rând, la prezentarea unor propuneri *de lege ferenda* pentru anumite situații în care considerăm că normele existente ar putea suferi o îmbunătățire benefică diminuării situațiilor litigioase intervenite în practică.

Principalele acțiuni pe care ne propunem să le analizăm pot fi grupate în mai multe categorii, după domeniul raporturilor juridice la care se referă:

- Acțiuni în justiție referitoare la *înființarea și modificarea societății comerciale*, categorie în care ne propunem să analizăm procedura de soluționare a cererilor de înmatriculare a societății comerciale și înregistrare a mențiunilor privitoare la modificările intervenite în înregistrările inițiale cu privire la societatea comercială.

- Acțiuni în justiție referitoare la *neregularitățile ale constituirii și ale modificărilor societății comerciale*, anume: acțiunea în nulitatea actelor constitutive, acțiunea în regularizarea societății comerciale, acțiunea în nulitatea societății comerciale, acțiunea în nulitatea hotărârii adunării generale, acțiunea în nulitatea deciziilor administratorilor cu privire la modificarea actelor constitutive ale societății comerciale, opoziția la hotărârea adunării generale cu privire la modificarea actelor constitutive ale societății comerciale și opoziția la deciziile administratorilor cu privire la modificarea actelor constitutive ale societății comerciale.

- Acțiuni în justiție privitoare la *modificarea asociațiilor sau acționarilor societății comerciale*, capitol în care vom avea în vedere acțiunile în legătură cu retragerea și excluderea asociațiilor.

- Acțiuni în justiție referitoare la *funcționarea societății comerciale*, capitol în care ne propunem să analizăm problemele procesuale ridicate de acțiunea în nulitatea deciziilor administratorilor privitoare la funcționarea societății comerciale și cererea de convocare a adunării generale.

- Acțiuni în justiție privitoare la *răspunderea unor persoane în cadrul societății comerciale*, capitol în care ne vom referi la acțiunile în legătură cu răspunderea asociațiilor sau acționarilor, a administratorilor, a lichidatorilor, a cenzorilor și a directorilor societății comerciale.

- Acțiuni în justiție referitoare la *încetarea societății comerciale*, categorie în care vom cuprinde analiza aspectelor de procedură ridi-

cate de dizolvarea și lichidarea societății comerciale și acțiunea în răspunderea lichidatorilor societății comerciale.

– Acțiunea în *radierea societății comerciale ori a unor înregistrări* privitoare la aceasta din registrul comerțului, acțiune a cărei funcție, dar și reglementare legală impune analizarea ei numai după prezentarea tuturor celorlalte acțiuni.

În analiza fiecărei acțiuni din cele enumerate, vom analiza problemele ridicate de caracterul procedurii de soluționare a cererii, calitatea procesuală activă și pasivă și interesul introducerii cererii, obiectul acesteia, soluția pe care o poate pronunța instanța, precum și normele speciale de procedură cuprinse în Legea nr. 31/1990 și Legea nr. 26/1990 cu privire la soluționarea cererii respective.

Ne exprimăm speranța că, în acest fel, lucrarea va putea avea nu numai caracterul unei cercetări teoretice detaliate a subiectului propus, ci și o utilitate practică, pentru practicienii care pot găsi un sprijin în găsirea răspunsului cu privire la anumite probleme referitoare la condițiile de exercitare și procedura de soluționare a acestor tipuri de acțiuni.

Nota autorului: Ca o precizare generală, arătăm că referirile din prezenta lucrare la Legea nr. 31/1990 și Legea nr. 26/1990 sunt făcute la textul acestei legi astfel cum a fost republicat și modificat, după cum urmează:

Legea nr. 31/1990, republicată (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004), dându-se textelor o nouă numerotare, în temeiul art. XII din titlul II al cărții a II-a din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003). Legea nr. 31/1990, ulterior republicării din 2004, a fost modificată prin Legea nr. 302/2005 (M. Of. nr. 953 din 27 octombrie 2005) și prin Legea nr. 164/2006 pentru modificarea art. 17 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale (M. Of. nr. 430 din 18 mai 2006), Legea nr. 441/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, și a Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată (M. Of. nr. 955 din 28 noiembrie 2006), Legea nr. 85/2006 privind pro-

cedura insolvenței (M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006), O.U.G. nr. 82/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și a altor acte normative incidente (M. Of. nr. 446 din 29 iunie 2007) și O.U.G. nr. 58/2008 (M. Of. nr. 333 din 30 aprilie 2008) aprobată prin Legea nr. 284/2008 (M. Of. nr. 778 din 20 noiembrie 2008).

Legea nr. 31/1990 a mai fost republicată în M. Of. nr. 33 din 29 ianuarie 1998, iar ulterior a fost modificată și completată prin: O.U.G. nr. 16/1998 pentru prorogarea termenului prevăzut la art. VI alin. (1) din O.U.G. nr. 32/1997 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale (M. Of. nr. 359 din 22 septembrie 1998), aprobată prin Legea nr. 237/1998 (M. Of. nr. 477 din 11 decembrie 1998); Legea nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice (M. Of. nr. 236 din 27 mai 1999), cu modificările ulterioare; O.U.G. nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, republicată (M. Of. nr. 598 din 22 august 2003), cu modificările ulterioare; Legea nr. 127/2000 pentru modificarea și completarea art. 156 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale (M. Of. nr. 345 din 25 iulie 2000); O.U.G. nr. 76/2001 privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților, republicată (M. Of. nr. 413 din 14 iunie 2002), cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 314/2001 pentru reglementarea situației unor societăți comerciale (M. Of. nr. 338 din 26 iunie 2001), cu modificările și completările ulterioare; O.U.G. nr. 102/2002 privind unele măsuri pentru stimularea cererii de atribuire a folosinței gratuite și a investițiilor în imobilele ce fac obiectul O.U.G. nr. 168/2001 privind punerea în valoare a construcțiilor zootehnice dezafectate, destinate creșterii, îngrășării și exploatării animalelor, precum și a fabricilor de nutrețuri combinate dezafectate (M. Of. nr. 673 din 11 septembrie 2002), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 78/2003 (M. Of. nr. 194 din 26 martie 2003), cu modificările ulterioare; Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările ulterioare;

Legea nr. 297/2004 privind piața de capital (M. Of. nr. 571 din 29 iunie 2004).

Referirile la reglementarea *anterioară* sunt făcute la textul Legii nr. 31/1990 în redactarea sa anterioară ultimelor modificări aduse Legii nr. 31/1990 prin Legea nr. 161/2003 și renumerotării articolelor dispusă prin acest act normativ.

De asemenea, precizăm că, în situațiile în care în textul prezentei lucrări nu se menționează expres actul normativ în cadrul căruia se regăsește articolul de lege citat, referirea este făcută la textul Legii nr. 31/1990, republicat (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004), cu modificările ulterioare.

Legea nr. 26/1990, republicată în temeiul art. IV din Legea nr. 12/1998 (M. Of. nr. 49 din 4 februarie 1998) și modificată ulterior prin O.G. nr. 53/1998 (M. Of. nr. 302 din 18 august 1998), O.U.G. nr. 76/2001 (M. Of. nr. 283 din 31 mai 2001), Legea nr. 348/2001 (M. Of. nr. 381 din 12 iulie 2001), O.U.G. nr. 129/2002 (M. Of. nr. 746 din 11 octombrie 2002), astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 505/2003 (M. Of. nr. 857 din 3 decembrie 2003), Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003), O.G. nr. 72/2004 pentru modificarea art. 39 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului (M. Of. nr. 791 din 27 august 2004), Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției care modifică art. 12 alin. (1) teza I din Legea nr. 26/1990, Legea nr. 441/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, și a Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată (M. Of. nr. 955 din 28 noiembrie 2006), O.U.G. nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. nr. 1036 din 28 decembrie 2006) și O.U.G. nr. 82/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și a altor acte normative incidente (M. Of. nr. 446 din 29 iunie 2007) și O.U.G. nr. 58/2008 (M. Of. nr. 333 din 30 aprilie 2008).

Titlul II

Normele de procedură specifice soluționării pricinilor comerciale

Soluționarea cererilor în materia societăților comerciale este guvernată de normele privitoare la pricinile civile, în general, cu excepția situațiilor în care legislația specială prevede anumite dispoziții derogatorii. Raportul dintre legea comună de procedură civilă și legea privind procedura de soluționare a litigiilor comerciale este delimitat expres de doctrină¹ ca fiind o relație dintre „legea generală” și „legea specială”. Astfel cum s-a arătat², procedura de soluționare a litigiilor comerciale reprezintă o procedură specială. Soluționarea pricinilor comerciale derogă de la normele de procedură civilă aplicabile pricinilor civile în general sub mai multe aspecte, dintre vom analiza normele referitoare la competența jurisdicției comerciale și la judecata acțiunii comerciale.

Ceea ce ne propunem în prezentul titlu este o prezentare a acelor dispoziții legale specifice soluționării pricinilor comerciale cuprinse în Codul comercial și Codul de procedură civilă, ca norme generale în materie comercială, urmând ca în titlurile următoare să prezentăm dispoziții derogatorii de la dreptul comun în materia litigiilor privitoare la înființarea, organizarea, funcționarea și încetarea societăților comerciale.

În acest demers ne vom referi la acele norme procedurale susceptibile de a fi aplicabile în materia litigiilor societare care fac obiectul lucrării noastre.

¹ G. Buta, op. cit., p. 114 și 213.

² Ibidem, p. 114.

Capitolul I Competența de soluționare a acțiunilor comerciale

Secțiunea 1. Competența materială

Astfel cum s-a reținut în literatura de specialitate¹, competența materială pentru soluționarea litigiilor comerciale este stabilită între judecătoria și tribunalele comerciale după două criterii: natura litigiului, care reprezintă criteriul comun, principal și indistinctiv, și valoarea litigiului, care este criteriu comun, subsidiar și distinctiv.

În privința naturii litigiului, art. 3-4 C.proc.civ. fac doar precizarea că aceasta trebuie să fie „comercială”. În practică însă s-a dovedit relativ dificil a se stabili, în anumite situații, dacă o pricină este sau nu comercială. În doctrină s-a arătat faptul că, pentru clarificare, criteriul utilizat este dacă obiectul contractului sau al obligației are sau nu legătură cu „fondul de comerț”². În situația în care un act este comercial numai pentru una din părți, litigiul va fi de competența instanțelor comerciale, în conformitate cu art. 9 și art. 56 C.com., care nu face distincție între legea materială și cea de procedură, atunci când stabilește aplicabilitatea legii comerciale în astfel de situații. În situația litigiilor privind existența unei societăți comerciale și a celor dintre asociați, precum și a celor privind cesiunea de părți sociale, părți de interes sau acțiuni, dintre un asociat și o persoană care nu este asociat, pricina va fi comercială.

În ceea ce privește valoarea litigiului, Codul de procedură civilă distinge între cererile în materie comercială de până la 100.000 lei (1 miliard lei vechi) și cele ce depășesc această sumă. Valoarea se apreciază la momentul formulării cererii, fiind stabilit, potrivit

art. 112 alin. (1) pct. 3 C.proc.civ. „după prețuirea reclamantului, atunci când prețuirea este cu puțință”, prețuire care se face în cuprinsul cererii de chemare în judecată, putând fi modificată în cursul judecății, potrivit art. 132 alin. (2) pct. 2 C.proc.civ. În cazul modificării ulterioare, potrivit art. 18¹ C.proc.civ. instanța investită potrivit dispozițiilor privitoare la competență rămâne competentă să judece. Valoarea cererii se raportează la cererea cu caracter principal, dar ea poate rezulta și din cererile accesorii, fiind cuprins atât capitalul, cât și dobânzile scadente la data introducerii cererii și despăgubirile primite anterior procesului, precum și cheltuielile făcute înainte de proces, dar în legătură cu acesta și susceptibile de cuprindere în valoarea interesului litigios¹.

Va fi de competența judecătorei soluționarea în fond a litigiilor comerciale de până la 100.000 lei (1 miliard lei vechi).

Sunt în competența tribunalului comercial soluționarea în fond a litigiilor comerciale de peste 100.000 lei (1 miliard lei vechi) și toate cererile în materie comercială neevaluabile în bani. Ca instanțe de apel, soluționează apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria și, ca instanțe de recurs, soluționează recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătoria care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului. În fine, mai revin în competența tribunalului și alte cereri, conform legii.

Între în competența curților de apel, ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunalele comerciale și, ca instanțe de recurs, soluționează recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale care, potrivit legii, nu sunt supuse apelului, precum și alte cereri date în competența acestor instanțe.

În fine, sunt de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de recurs, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel, precum și alte cereri date de lege în competența acestei instanțe.

¹ Ibidem, p. 225.

² Ibidem, p. 226.

¹ Ibidem, p. 239-240.